

Cultureel ondernemerschap in kunsteducatie

Literatuurselectie ter gelegenheid van het ledencongres Kunstconnectie 2009

Vooraf

Cultureel ondernemerschap in kunsteducatie bevat een selectie gemaakt uit de collectie van de bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland. De uitgave is samengesteld ter gelegenheid van het ledencongres van Kunstconnectie, de branchevereniging voor kunsteducatie en kunstbeoefening, op 22 en 23 april 2009 in Bergen op Zoom.

De selectie in *Cultureel ondernemerschap in kunsteducatie* betreft Nederlands- en Engelstalige literatuur vanaf 2004. De genoemde literatuur is te leen of in te zien bij de bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland.

De catalogus is online te raadplegen: www.cultuurnetwerk.nl. Hier vindt u ook informatie over de mogelijkheid om publicaties per post te ontvangen en over de leen- en inschrijfvoorwaarden. Voor mondelinge informatie kunt u telefonisch contact opnemen met de infobalie: 030-236 12 00.

De bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland, gevestigd in hartje Utrecht, op loopafstand van het Centraal Station, is geopend op maandag van 13.30 tot 17.00 uur en van dinsdag tot en met vrijdag van 9.30 tot 17.00 uur. Zie www.cultuurnetwerk.nl of bel 030-236 12 00 voor afwijkende openingstijden vanwege feestdagen en vakantieperiodes.

Cultuurnetwerk Nederland
Ganzenmarkt 6
Postbus 61
3500 AB Utrecht
T 030-236 12 00
F 030-236 12 90
I www.cultuurnetwerk.nl
E info@cultuurnetwerk.nl

Literatuur

Amateurkunst in de toekomst : vier toekomstbeelden voor de amateurkunstsector en de rol daarin van centra voor de kunsten, gemeenten en kenniscentra voor amateurkunst / J. Lieftink, M. Tal, P. Vogelezang / Cultuurnetwerk Nederland. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2007. - 39 p. : ill., tab. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-6997-116-2

Tussen april 2006 en mei 2007 heeft Cultuurnetwerk Nederland geïnventariseerd wat centra voor de kunsten, gemeenten en provinciale kenniscentra doen voor de amateurkunstverenigingen. De resultaten zijn gepresenteerd in de publicatie 'Amateurkunstverenigingen onder de loep'. Op basis van deze resultaten zijn vervolgens vier scenario's ontwikkeld waarmee verenigingen hun positie in de samenleving beter kunnen benoemen. In deze scenario's gaat het steeds om de positie van de amateurkunstenaar en die zal per definitie steeds verschillend zijn. Trends als individualisering, sociale cohesie, sturende overheid en marktwerking hebben invloed op de diensten die centra voor de kunsten, gemeenten en provinciale instellingen voor amateurkunst kunnen bieden aan amateurkunstenaars. Na een korte uitleg over de scenariomethode en de gevolgde werkwijze, volgt een uitgebreide beschrijving van de scenario's.

CULTUURNETWERK : 379 LIE

Amateurkunst ook zelf de boer op / B. Krieger, 2008

(MMNieuws; Vol. 10, nr. 6/7, sept. 31-32 p.)

Artikel over het beleid dat de gemeente Rotterdam voert ten aanzien van amateurkunst als onderdeel van het programma 'Cultuurparticipatie'. De amateurkunstsector zou in de toekomst een minder (financieel) afhankelijke positie van de gemeente moeten gaan innemen door een meer marktgerichte houding aan nemen en meer te gaan samenwerken met andere instellingen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Amateurkunstbeleid OK : handreiking voor gemeenten / Kunstfactor; VNG, Vereniging van Nederlandse Gemeenten. - Utrecht : Kunstfactor, 2008. - 189 p. : ill. - Met bijl. - ISBN 978-90-8857-002-5

Het eerste deel van de handreiking biedt aanknopingspunten voor een gemeentelijk amateurkunstbeleid. Allereerst een beschrijving van amateurkunst en een inhoudelijke verkenning van 'het veld'. Vervolgens komen aan de orde: ontwikkelingen en trends, de spelers in het veld, beleidsinstrumenten en een stappenplan gemeentelijk amateurkunstbeleid. Ter inspiratie en illustratie volgen een aantal voorbeelden uit de praktijk. Het tweede deel bevat bijlagen met relevante achtergrondinformatie, zoals een model subsidieverordeningen en tips voor een goed amateurkunstbeleid.

CULTUURNETWERK : 379 AMA

Another brick in the wall : a critical review of cultural management education in Europe / C. Suteu, C. Mercer (auteur van voorwoord). - Amsterdam : Boekman, 2006. - 160 p. : tab., fig. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-6650-084-0

(Boekmanstudies)

Provides a critical comparative analysis of developments and provisions in academic training in cultural management and policies in Europe. In comparison with other disciplines, cultural management as a field of education is still in its infancy. A multitude of training opportunities have arisen for cultural managers and administrators in Europe during the past decades. This book makes a systematic analysis of what these courses entail and what their outcomes might be when their students are delivered into posts of responsibility. What is the profile and which are the role and responsibilities of a cultural manager in nowadays cultural context? Accordingly, which are the

competencies required in order to respond to the present challenges of managing a cultural organisation or project, be it in the public or the private sector? What kind of education programmes should be designed in order to meet these needs? Can any type of standards and accreditation be developed in order to allow for exchange and transfer across significantly different national education models to be found in the European nation states and which could be the impact of the Bologna process in this area? The book raises such questions and provides insight and suggestions for further reflection and action. A publication of interest to all those involved in a cultural management education and those contemplating a cultural management education.

CULTUURNETWERK : 650 SUT

Bestuurlijke afspraken OCW, IPO en VNG over het Programmafonds Cultuurparticipatie / OCW, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap; IPO, Interprovinciaal Overleg; VNG, Vereniging van Nederlandse Gemeenten. - Den Haag [etc.] : Ministerie van OCW [etc.], 2008. - 4 p.

Het Rijk, IPO en VNG hebben in gezamenlijk overleg een startnotitie opgesteld voor de oprichting van een Programmafonds voor Cultuurparticipatie. Deze startnotitie is het vertrekpunt geweest voor de kwartiermaker, Jaap Dijkstra, die de minister van OCW in goed overleg met IPO en VNG heeft aangesteld. De kwartiermaker heeft door gesprekken met de andere overheden en de sector het draagvlak voor het Programmafonds gepeild. Zijn bevindingen heeft hij vastgelegd in een advies op hoofdlijnen. Op basis van het advies hebben de drie overheden, gehoord het bestuur van de Stichting Fonds Cultuurparticipatie, overeenstemming bereikt over de vervolgstappen.

CULTUURNETWERK : 351 BES

Centra voor de Kunsten : achtergronden, literatuur en adressen / M-J. Kommers (hoofdredacteur), A. de Vries (auteur van inleiding); Cultuurnetwerk Nederland. Bureau Informatie & Documentatie. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2004. - 60 p.

(Zicht op ... ; 2004/2)

In het inleidende artikel beschrijft Ap de Vries, directeur van de Kunstconnectie, branchevereniging voor educatie en participatie in de kunsten, ontwikkelingen die de centra voor de kunsten de laatste jaren hebben doorgemaakt. Zo komen onder andere veranderend consumentengedrag en professionalisering van de bedrijfsvoering aan de orde. Verder schetst De Vries de kansen en bedreigingen van de centra en beschrijft hij mogelijke ontwikkelingsrichtingen voor de toekomst. Het literatuuroverzicht dat volgt na het artikel bevat beschrijvingen van recente tijdschriftartikelen en boeken over de centra. Na deze literatuurselectie volgt een overzicht van jaarverslagen en beleidsplannen van de centra en een adressenlijst.

CULTUURNETWERK : 374 CEN

Creatief vermogen : de economische potentie van cultuur en creativiteit / B. Hofstede (redacteur), S. Raes (redacteur), D. Jacobs ... [et al.]. - Den Haag : Elsevier Overheid, 2006. - 230 p. : tab., fig., graf. - Met lit.opg. en auteursreg. - ISBN 90-5901-405-7

Bijdragen van toonaangevende onderzoekers in Nederland over de rol van de creatieve productie voor de economische infrastructuur in Nederland in de 21ste eeuw. Hoofdstukken: 1. De economische potentie van cultuur en creativiteit; 2. Economie, cultuur en creativiteit; 3. Omvang en belang van de creatieve productie in Nederland; 4. Nederlandse creatieve bedrijven in internationaal perspectief; 5. Het regionaal economisch belang van de creatieve sector; 6. Cultuur als vestigingsfactor; 7. Wat drijft creatieve bedrijven en mensen?; 8. Creatieve klasse en economische groei in stedelijk Nederland; 9. Knelpunten in de creatieve productie: resultaten van een onderzoek naar de Nederlandse creatieve industrie; 10. De creativiteit van de markt: een verkenning van de rol van de overheid bij creatieve industrieën.

CULTUURNETWERK : 330 CRE

Creative finance / alternatieve financiering : thema / P. de Nijs ... [et al.], 2008
(MMNieuws; Vol. 10, nr. 1/2, 1-35 p.)

Themanummer over creatieve bedrijfsvoering en cultureel ondernemerschap naar aanleiding van het op 31 januari 2008 verschenen rapport 'Meer draagvlak voor cultuur' van de Commissie Cultuurprofijs. De kern van dit advies, dat de Commissie heeft uitgebracht aan minister Plasterk, is dat culturele instellingen in de nabije toekomst aanzienlijk ondernemender te werk moeten gaan en veel meer eigen inkomsten moeten gaan derven. Er wordt ingegaan op de vraag: 'Wat kunnen culturele instellingen doen om naast subsidie meer eigen inkomsten te verwerven?'

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Creativiteit : de gewichtloze brandstof van de economie / M. Chagall (auteur van inleiding);
Innovatieplatform : Innovatieplatform, 2005. - 39 p. : tab., ill., fig. - Met bijl.

Dit rapport bevat een visie op en cijfers over de creatieve industrie in Nederland. Gepleit wordt voor een nationaal programma Creatieve Industrie, dat zich op drie hoofdthema's moet richten: bevorderen van ondernemerschap, versterken van ontmoetingen en uitwisselingen (onderling en met andere sectoren), en internationale promotie.

CULTUURNETWERK : 330 CRE

The cultural and creative industries : a review of the literature / D. Parker (auteur van voorwoord), J. Sefton-Green (auteur van voorwoord), J. O'Connor. - London : Arts Council England, 2007. - 69 p. : fig., ill. - Met lit.opg. - In opdr. van Creative Partnerships. - ISBN 978-0-7287-1353-6

Survey of the literature focusing on the history and theory of the cultural and creative industries. It explores both the history of the idea of the cultural industries and how this has changed and developed our current interest in the creative economy. It focuses on the conceptual ideas behind thinking in this area and lays out the reasons behind the shifts in terminology and policy. The report aims to be a useful and practical handbook for those interested in cultural and creative industries.

CULTUURNETWERK : 330 OCO

Cultural governance [cd-rom] / Kunst & Zaken. - Rotterdam : Stichting Kunst & Zaken, 2009

De cd-rom is een hulpmiddel voor culturele instellingen om goed bestuur, adequaat toezicht en transparante verantwoording te implementeren binnen de organisatie. De cd-rom bevat: de publicatie 'Code cultural governance: pas toe of leg uit' (2006), voorbeeldstatuten en -reglementen voor de drie meest voorkomende besturingsmodellen van een stichting, een aantal cultural governance-hulpmiddelen en de cultural governance-scan: een analyse-instrument.

CULTUURNETWERK : CD-ROM 650 CUL

Cultureel ondernemerschap: kunst voor het publiek én voor de maatschappij? : masteronderzoek naar de invloed van cultureel ondernemerschap op de sociale cohesie in de Utrechtse wijken en de toepassingen in het cultuurbeleid van de gemeente Utrecht / M.R. Houtkamp. - [S.l.] : [s.n.], 2008. - 51 p. - Met lit.opg. en bijl. - Afstudeerthesis Universiteit van Utrecht, Faculteit Geesteswetenschappen, Master Kunstbeleid en -management.

De probleemstelling van dit onderzoek is: 'Op welke wijze kan cultureel ondernemerschap door de Gemeente Utrecht worden ingezet om de sociale cohesie in de Utrechtse wijken te bevorderen?' De masterthesis is een exploratief onderzoek met het doel een advies te genereren voor de gemeente hoe het huidige beleid aan te passen.

CULTUURNETWERK : 700 HOU

Cultureel ondernemerschap : over het onderzoek naar de vrijheid van kunst maken en de vrijheid van ondernemen : oratie 6 juni 2007 / G. Hagoort. - Utrecht : Universiteit Utrecht/HKU, 2007. - 69 p. -

Met lit.opg. - Oratie Universiteit Utrecht/Hogeschool voor de Kunsten, vakgebied Kunst en Economie/Cultureel Ondernemerschap. - ISBN 978-90-71759-37-6

De creatieve industrie vormt binnen en buiten Nederland in toenemende mate de context voor het cultureel ondernemen van kunstenaars, vormgevers en kunstmanagers. Theorievorming binnen dit vakgebied vindt echter niet of nauwelijks plaats. In zijn oratie schetst Hagoort een onderzoeksgebied dat deze leemte opvult. In 2006 is Giep Hagoort als eerste hoogleraar Kunst en Economie in Nederland benoemd aan de Universiteit Utrecht, faculteit der Kunsten.

CULTUURNETWERK : 700 HAG

Cultureel ondernemerschap als kans / G. Koemans, 2009

(Kunstconnected; Nr. 12, feb. 18-20 p.)

De auteur stelt in dit artikel dat cultureel ondernemerschap niet wezenlijk verschilt van ondernemerschap pur sang. Vier begrippen zijn van belang bij ondernemers en culturele ondernemers: toegevoegde waarde creëren, geldstromen op gang brengen en beheren, risico's durven en kunnen nemen en authentiek ondernemerschap tentoonspreiden. Deze begrippen zijn gebaseerd op ervaringen van de auteur met het samenwerken met directeuren en managers van verschillende centra voor de kunsten en andere culturele bedrijven.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Cultureel ondernemerschap bij Centra voor de Kunsten : rapport / Th.B.J. Noordman, J. Stoelhorst. - Amsterdam : Adviesbureau Cultuurtoerisme, 2007. - 112 p. - Met bijl. en lit.opg. - In opdr. van Kunstconnectie.

Onderzoek naar de stand van zaken op het gebied van het cultureel ondernemerschap bij de centra voor de kunsten. Er is met name gekeken naar welke factoren op het ogenblik het cultureel ondernemerschap in de sector bevorderen en welke dit in de weg staan.

CULTUURNETWERK : 700 NOO

Cultureel ondernemerschap en ICT, 2007

(Kunstconnected; Nr. 8, jan. 10-12 p.)

Op 14 november 2006 organiseerde Abecon een klantendag bij Centrum voor Kunst en Cultuur Globe in Hilversum. Namens De Kunstconnectie/VKV sprak Jos van Bussel daar over cultureel ondernemerschap en ICT in de culturele sector. Dit artikel is een bewerking van zijn inleiding.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Cultuur heeft profijt van het verwerven van meer eigen inkomsten / P. de Nijs, 2008

(MMNieuws; Vol. 10, nr. 1/2, 3, 5 p.)

Culturele instellingen moeten in de nabije toekomst aanzienlijk ondernemender te werk gaan en veel meer eigen inkomsten verwerven. Dat is de kern van het advies dat de Commissie Cultuurprofijs op 31 januari 2008 heeft uitgebracht aan minister Plasterk. Met meer eigen inkomsten kan de kunstensector de bezuiniging van tien miljoen euro opvangen die het ministerie van OCW per 1 januari 2009 (de start van een nieuwe 'Cultuurnotaperiode') wil realiseren. Tegenover deze bezuinigingen plaatst de minister een investering van 15 miljoen euro, die ten goede komt aan de sectoren die bijdragen aan de bezuinigingen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

CultuureducatieBELEIDdag 2006 : bevlogen werken in een complex veld / P. Vogelesang (voorzitter); Cultuurnetwerk Nederland. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2007. - 6 p. : ill.

Op 27 november 2006 vond in de Vereniging te Nijmegen de CultuureducatieBELEIDdag plaats. Twee thema's stonden tijdens deze dag centraal: cultureel ondernemerschap en buitenschoolse

cultuureducatie. In dit journalistieke verslag wordt kort ingegaan op de gehouden keynotes en sessies.

CULTUURNETWERK : 353 CUL

Cultuurgeld voor jeugd blijft liggen / A. van Voorthuijsen, 2009

(Binnenlands Bestuur; Vol. 30, nr. 11, 13 mrt. 30-31 p.)

Tachtig miljoen extra is er de komende twee jaar voor gemeenten om kinderen en jongeren meer aan cultuur en sport te laten deelnemen. Gemeenten kunnen het 'Aboutaleb-geld' - voormalig staatssecretaris van Sociale Zaken Aboutaleb stelde het bedrag beschikbaar - inzetten voor actieve kunst-, cultuur- en sportbeoefening. Te vaak blijft het geld echter ongebruikt in een potje zitten. Daarom is het Jeugdcultuurfonds opgericht. Het Jeugdcultuurfonds is bestemd voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar, die om financiële redenen geen lid kunnen worden van een toneelclub of geen lessen kunnen volgen aan een muziekschool of andere instelling voor actieve kunstbeoefening. Het fonds betaalt het lesgeld rechtstreeks. De stichting Jeugdcultuurfonds wil in 2012 landelijk dekkend zijn: dan moeten er in de vier grote steden en in de provincies lokale en regionale fondsen zijn.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Cultuurparticipatie: klein beginnen : geen hoge top zonder brede basis / S. Quint. - [S.l.] : [s.n.], 2008. - [85 p.] : graf., tab. - Met lit.opg. en bijl. - Masterscriptie Universiteit Utrecht (Professional School of the Arts Utrecht). Kunstbeleid en -management, afstudeerrichting Cultuurparticipatie, tracé Sturing Creatief Ontwerp.

Centrale vraag van deze masterscriptie is: 'Wat hebben culturele centra en kleine theaters in de kleine gemeenten van Nederland nodig om een bruisend cultureel leven te creëren en in stand te houden?'

CULTUURNETWERK : 700 QUI

Dansend ondernemerschap in het amateurveld : tips, suggesties en voorbeelden uit de praktijk van Stichting Eye-Wash Productions / A. Embrechts (redacteur), A. Swinnen (auteur van idee), E. Wouters (auteur van idee); CVA Centrum voor Amateurkunst, Noord-Brabant. - Tilburg : CVA, 2008. - 43 p. : ill., tab.

(Dans-idee-pakketten; 8)

Aan de hand van de ervaringen van Eye-Wash Productions laat dit Dans-Idee-Pakket zien welke stappen je kunt zetten om meer optredens mogelijk te maken dan je op voorhand denkt. Vragen die aan de orde komen bij het bereiken van een groter publiek bij een amateurdansvoorstelling zijn: Hoe vind je speelplekken? Hoe ontmoet je de juiste contacten? Hoe benader je programmeurs? Hoe zorg je dat jouw voorstelling in het oog schiet en past in een programma of festival waar de organisatoren nog nooit van je dansgroep hebben gehoord?

CULTUURNETWERK : 795 SWI

Dineren en discussiëren in informele sfeer : impressies Diners Pensants / P. Vogelesang;

Cultuurnetwerk Nederland. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2006. - 14 p.

Onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen binnen de sector, worden de Centra voor de Kunsten de laatste jaren gedwongen om na te denken over hun positie. Welke rol neem je als centrum in en hoe ontwikkel je daarbinnen je producten? Om na te denken over deze kwesties organiseerde De Kunstconnectie in samenwerking met Cultuurnetwerk Nederland drie diners voor leidinggevendenden van kunsteducatie-instellingen. Tijdens de verschillende diners kwam steeds een andere rol aan bod: Het Centrum voor de Kunsten als makelaar, het Centrum voor de Kunsten als marketeer en tot slot het Centrum voor de Kunsten als partner. In groepen spraken de

deelnemers over kwesties en stellingen die kort werden ingeleid. Daarbij kwamen inhoudelijke, strategische en organisatorische aspecten aan de orde.

CULTUURNETWERK : 374 VOG

ENCATC 2007 : 15th annual conference in Western Sweden 2007 : on entrepreneurship and education in cultural life / T.O. Johansson (redacteur), G. Cogliandro (auteur van voorwoord), L. Lekvall (auteur van voorwoord). - [S.l.] : Nätverkstan, 2008. - 120 p. : ill. - ISBN 978-91-633-2547-2

The conference wanted to put forward the question of cultural entrepreneurship and how education and training institutions address this issue. The seminars presented on the conference were: 'The desperation for new ideas' by M. Hagland; 'Creative innovation unit' by V. Dhupa; 'In-between spaces' by C. Torch; 'Cultural engagements in the contemporary city' by A. Sharan.

CULTUURNETWERK : 700 ENC

Festivals en cultureel ondernemerschap : 7e Carel Birnie lezing van het Nederlands Genootschap voor Cultuurmanagement, d.d. 18-1-2007 / L. Ranshuysen. - Rotterdam : Letty Ranshuysen, 2007. - Ongepag.

Op 18 januari 2007 hield Letty Ranshuysen de 7e Carel Birnielezing over cultureel ondernemerschap in de festivalwereld. Hierin pleit ze ervoor dat podiumkunstenfestivals meer gaan investeren in het werven van inkomsten uit publiek en sponsors. In deze lezing komen diverse 'best practices' aan de orde.

CULTUURNETWERK : 700 RAN

Handboek cultureel ondernemen / B. Franssen, P. Scholten, M. Altink. - Assen : Van Gorcum, 2009. - VIII, 172 p. : fig. - Met lit.opg. en bijl.: quickscan bedrijfsvoering en en besturing. - ISBN 978-90-232-4508-7

Het handboek bevat achtergronden, handreikingen en praktische instrumenten voor cultureel ondernemen. De volgende vragen worden beantwoord: Wat wordt precies bedoeld met cultureel ondernemen? Hoe doe je het en vooral: wat levert het concreet op? Zijn culturele instellingen altijd maar afhankelijk van giften en subsidies? Kun je het maatschappelijk en cultureel rendement van instellingen meten en daarop inspelen? Aan de hand van voorbeelden worden de theorie en de praktijk van het cultureel ondernemen in Nederland beschreven.

CULTUURNETWERK : 650 FRA

Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2009-2012 (inclusief musea en sectorinstituten) / OCW, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. - Den Haag : Ministerie OCW, 2009. - 29 p. + 10 p. (bijl.)

Het handboek is bedoeld voor culturele instellingen die krachtens de Wet op het specifiek cultuurbeleid en in het kader van de cultuurnota 2009-2012 een vierjaarlijkse of jaarlijkse subsidie ontvangen. De culturele instellingen moeten over de besteding van deze subsidie verantwoording afleggen. Het handboek geeft een overzicht van de eisen die worden gesteld aan de verantwoording. Ingegaan wordt op jaarrekening, bestuursverslag, prestatieverantwoording, accountantsproducten en matchingsregeling. De eisen vloeien voort uit het Bekostigingsbesluit cultuuruitingen en de Regeling subsidies en uitkeringen cultuuruitingen.

CULTUURNETWERK : NASLAGWERKEN 336 HAN

Hello creative world : entrepreneurship in arts education / G. Hagoort ... [et al.] (redacteur), ... D. Arets [e.a.], A. Oostinjen (coördinator). - Utrecht : HKU, 2008. - 144 p. : ill. - Met teksten in het Frans, Duits, Engels en Nederlands. - ISBN 978-90-71759-38-3

Deze publicatie gaat voornamelijk over ondernemerschap in het onderwijs en onderwijs in ondernemerschap. De diverse artikelen uit Frankrijk, Duitsland, Engeland en Nederland benaderen deze thematiek vanuit een theoretische én praktische invalshoek. In het eerste hoofdstuk is bovendien een klein onderzoek opgenomen naar ondernemerschap in het onderwijs uitgevoerd door de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. De publicatie is het resultaat van het Europese samenwerkingsproject ECCE (Economic Clusters of Cultural Enterprises) en is gekoppeld aan het congres 'Hello creative world' dat plaatsvond op 24 april 2008.

CULTUURNETWERK : 700 HEL

Hoe fondsen cultuureducatie willen versterken / A. Geldermans, 2009

(Bulletin Cultuur & School; Vol. 12, nr. 55, jan. 4-5 p.)

Het nieuwe Fonds voor Cultuurparticipatie en het Prins Bernard Cultuurfonds proberen beide cultuureducatie te stimuleren door te werken aan kwaliteitsverbetering, effectmeting en het overdragen van succesvolle projecten. Een gesprek met Jan Jaap Knol (interim-directeur van het Fonds voor Cultuurparticipatie) en Myra Groenink (adviseur bestedingen bij de landelijke afdeling van het Prins Bernard Cultuurfonds).

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Instellingen voor kunsteducatie ontberen budget voor innovatie : branchebrede agenda voor vernieuwing nodig / A. de Vries, 2008

(Nieuwsbrief Kunsten '92; Nr. 38, apr. 12-13 p.)

De centra voor kunsteducatie vormen samen - in aantallen werkzame personen en omzet - wellicht de grootste sector binnen het culturele bestel. Zij bedienen zeer diverse afnemers en hebben daarnaast te maken met politici en beleidsmakers met hoge verwachtingen over de bijdrage die de centra kunnen leveren aan cultuurparticipatie en sociale cohesie. 'Ambities zijn er genoeg, maar geld voor innovatie is er (nog) niet, en de ruimte om dat zelf te verdienen onvoldoende', stelt Ap de Vries, directeur van Kunstconnectie. Hij pleit voor de uitvoering van een branchebrede vernieuwingsagenda gericht op drie hoofdthema's: 1) een betere aansluiting bij nieuwe ontwikkelingen in de kunsten en de samenleving; 2) de introductie van slimme vormen van bedrijfsvoering en samenwerking; 3) innovatie van het cursusaanbod, de diensten en de faciliteiten van de centra.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Koepelorganisaties en cultureel ondernemerschap / EM-Cultuur (redacteur), 2007. - Themanummer.

(MMNieuws; Vol. 9, nr. 2/3, 1-35 p.)

Themanummer over cultureel ondernemerschap van ondersteunende organisaties, koepels en sectorinstituten. Gesprekken met Ap de Vries, directeur van de Kunstconnectie, Giep Hagoort, lector en professor kunst en economie in Utrecht, Hans Onno van den Berg, directeur van de brancheorganisatie VSCD en Michiel van der Kaaij, directeur van stichting Artes. Overige artikelen: Festivals en cultureel ondernemerschap? door Letty Ranshuysen; een overzicht van de verschillende ondersteunende organisaties in de culturele en creatieve industrie: een actuele stand van zaken; het nieuwe sectorinstituut Erfgoed Nederland; Koepelorganisaties en cultureel ondernemerschap in Vlaanderen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Koersbrief : [samenhang tussen brede scholen, sport en cultuur] / J. Bussemaker, S.A.M. Dijkma;

VWS, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. - Den Haag : VWS/OCW, 2007. - 6 p.

De ministeries van OCW en VWS stellen vanaf 2008 extra geld beschikbaar voor meer samenhang tussen brede scholen, sport en cultuur. Hiermee willen zij professionals inzetten die het beleid op deze terreinen op elkaar afstemmen en intensiveren. Met het budget wil het kabinet: het aantal brede

scholen met sport- en cultuuraanbod uitbreiden; sportverenigingen inzetten voor onderwijs, naschoolse opvang en de wijk; een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen; jongeren tot 18 jaar vertrouwd maken met kunst en cultuur; 2500 combinatiefuncties tussen (brede) scholen, sportverenigingen en culturele instellingen. De impuls is in eerste instantie bedoeld voor de steden uit het Grotestedenbeleid (G-31). In de jaren na 2008 kunnen meer gemeenten aanspraak maken op het budget.

CULTUURNETWERK : 351 BUS

Kunst in zaken : gids voor cultureel ondernemerschap / L. Pot. - Den Haag : Academic Service, 2006. - 115 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 90-5261-576-4

Gids voor bestuurders die van hun culturele instelling of organisatie een culturele onderneming willen maken. De gids geeft praktische tips voor iedereen die in de cultuur een leidinggevende functie heeft of ambieert. Het boek geeft antwoord op de vraag hoe je trouw kunt blijven aan je culturele missie en tegelijk gebruik kunt maken van methodieken die in het bedrijfsleven gangbaar zijn.

CULTUURNETWERK : 061 POT

De kunstenaar als ondernemer / L. Huiskens, 2007

(Boekman; Vol. 19, nr. 73, winter 81-83 p.)

Veel kunstenaars klagen dat het kunstvakonderwijs hen slecht voorbereidt op de beroepspraktijk. Hoe zou een goede voorbereiding eruit moeten zien?

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Kunstfactor: werken met netwerken / J. Giesbertz, 2008

(MMNieuws; Vol. 10, nr. 4/5, mei/jun. 26-27 p.)

Gesprek met de directeur van Kunstfactor, Tom de Rooij, over ondernemerschap, het belang van amateurkunst, en netwerken.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Kunstgreep / J. van Dijkhuizen (voorzitter); Onderzoekscommissie Cultura. - Ede : [s.n.], 2004. - 61 p. : tab. - Met bijl.

In Ede is in september 2001 het Cultura-gebouw geopend waarin een bibliotheek, muziekschool, creativiteitscentrum (voorheen Krek) en de organisatie Kunst & Cultuur gevestigd zijn. In 2004 besloot de gemeenteraad een onderzoekcommissie in te stellen met als taak het samenwerkingsproces te onderzoeken bij de totstandkoming van de stichting Cultura, de financiële problemen te onderzoeken en aanbevelingen te doen.

CULTUURNETWERK : 061 KUN

'Kunstinstellingen kiezen voor cultureel ondernemerschap' / A. Hottenhuis, 2005

(Bibliotheekblad; Vol. 9, nr. 3/4, 18 febr. 12-15 p.)

Verslag van twee interviews met Mieke van der Linden, directeur van de Vrije Akademie Delft en vice-voorzitter van de branchevereniging De Kunstconnectie, en Max Meijer, directeur van het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem. De twee directeurs spreken over bezuinigingen, nieuwe markten en over wat hun instelling te bieden heeft.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Kunstmanagement: een introductie / Th.B.J. Noordman. - 's-Gravenhage : Elsevier Overheid, 2006. - 4e herz. dr. - 259 p. : fig., tab. - 1e dr.: 1989. - Met lit.opg. - ISBN 90-5901-787-0

Onderzocht is welke organisatiemethoden en technieken uit de profitsector bruikbaar zijn bij het leiden van kunstbedrijven. Theoretische grondslagen van kunstmanagement worden getoetst aan de

praktijk. Experts uit de kunstensector geven hun opvattingen over kunstmanagement en hun praktijkervaringen.

CULTUURNETWERK : 650 NOO

Leren focussen / T. Gubbels, 2007

(Boekman; Vol. 19, nr. 73, winter 76-80 p.)

Als je als kunstenaar met succes een opleiding hebt afgerond, is dat geen garantie dat je het redt in de kunstwereld. Om kunstenaars op weg te helpen bij zelfstandig ondernemerschap biedt Kunstenaars&CO cursussen aan. Een gesprek met Joost Heinsius en Lucie Huiskens.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Lobbyen, de kunst van het beïnvloeden : tips uit de praktijk van het lobbyen voor instellingen voor kunsteducatie en kunstparticipatie / A. de Vries, H. Sulmann. - Utrecht : De Kunstconnectie/VKV, 2006. - 17 p. : tab.

Informatie en tips over lobbying op gemeentelijk en provinciaal niveau. Bestemd voor instellingen voor kunsteducatie en kunstparticipatie. Bevat onder andere een checklist voor lobbyen en tips uit de praktijk.

CULTUURNETWERK : 061 VRI

Meer draagvlak voor cultuur : advies / Commissie Cultuurprofijt. - Den Haag : Commissie Cultuurprofijt, 2008. - 47 p. - Met lit.opg. en bijl. - Met samenv.

Advies van de Commissie Cultuurprofijt, onder leiding van Martijn Sanders, aan minister Plasterk van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, over de mogelijkheden om de maatschappelijke betrokkenheid bij cultuur te vergroten. De commissie bepleit een mentaliteitsverandering in de culturele sector en overheid, die gericht moet zijn op het bevorderen het cultureel ondernemerschap. Hiertoe zou de minister toe moeten staan dat rijksgesubsidieerde instellingen een eigen vermogen opbouwen. Tevens adviseert de commissie: het instellen van een norm voor het verwerven van eigen inkomsten; het instellen van een tijdelijk Programma Cultureel Ondernemerschap; en op termijn, het oprichten van een investeringsfonds voor cultuur.

CULTUURNETWERK : 700 MEE

Michiel Gerding: er liggen kansen voor historische verenigingen / A. van der Zeijden, 2008 (Volkscultuur magazine; Vol. 3, nr. 2, zomer 9-11 p.)

Op 1 januari 2009 gaat het nieuwe Cultuurparticipatiefonds officieel van start. Niet alleen lokale en regionale overheden kunnen putten uit dit fonds, maar ook instellingen kunnen projecten indienen. Tot nu toe lijken vooral de kunstinstellingen het fonds ontdekt te hebben. Maar er liggen ook mogelijkheden voor de sector erfgoed, bijvoorbeeld voor historische verenigingen. Interview met Michiel Gerding, Provinciaal Historicus van Drenthe en voorzitter van het Landelijk Overleg Regionale Geschiedbeoefening.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Model meerjaren convenant prestaties budgetsubsidie privaatrechtelijke kunsteducatie-instellingen / VNG, Vereniging van Nederlandse Gemeenten; Kunstconnectie. - Utrecht/Den Haag : Kunstconnectie/VNG, 2007. - [7 p.]

Het bestuur van de Kunstconnectie ging op 20 juni akkoord met het samen met de VNG opgestelde model. De instellingen die het model kunnen gebruiken zijn: centra voor de kunsten, muziekscholen, creativiteitscentra e.d. Het model vormt de grondslag voor kwalitatieve en kwantitatieve afspraken tussen gemeenten en instellingen op lokaal niveau.

CULTUURNETWERK : 336 MOD

Moet het jeugdtheater op de commerciële toer? / A. Twaalfhoven, 2006
(TM; Vol. 10, nr. 6, sept. 40-43 p.)

Over het verschil tussen het succes van commerciële producties voor kinderen tegenover het terugvallen van de publieksaantallen van het gesubsidieerde jeugdtheater. Tijdens het debat 'De toekomst van het jeugdtheater' op 14 maart 2006 in de Amsterdamse Balie, ging het over de vraag of het gesubsidieerde jeugdtheater in de toekomst een voorbeeld zou moeten nemen aan de marketingstrategieën in het commerciële circuit. De vraag waarom commerciële producties zo aantrekkelijk zijn voor kinderen wordt beantwoord in het voorjaarsnummer van Cultuur + Educatie (2006)¹⁵ 'De beeldcultuur van kinderen : internationale kinderkunst na het modernisme' waarin verslag gedaan wordt van een studie naar beeldcultuur van kinderen. De zogeheten kinderkunst, die kinderen op school of in clubverband maken, verschilt hemelsbreed van de tekeningen die kinderen thuis maken. De beeldcultuur waar kinderen zelf voor kiezen is gebaseerd op populaire, commerciële cultuur. Hiermee zetten ze zich af tegen volwassenen. Deze lijn zou doorgetrokken kunnen worden naar de podiumkunsten. De marketing van het subsidieerde jeugdtheater zou via de commerciële media van de jeugd mogelijk beter verlopen.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Nieuwe competenties voor managers in de sector kunsteducatie : Carel Birnielezing - 20 januari 2005
Erasmusuniversiteit Rotterdam, Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen :
sectorontwikkelingen en professionalisering / A. de Vries. - Utrecht : De Kunstconnectie, 2005. - 15 p.
Lezing door Ap de Vries, directeur van de branchevereniging De Kunstconnectie, over de sector kunsteducatie en zijn managers, actuele ontwikkelingen, kansen en bedreigingen. Verder aandacht voor de verdere professionalisering van de sector en de benodigde competenties van het management.

CULTUURNETWERK : 650 VRI

Een nieuwe financieringsvorm voor CvK's / D. Noordman, 2008
(MMNieuws; Vol. 10, nr. 1/2, p. 5)

De Commissie Cultuurprofijs heeft in het rapport 'Meer draagvlak voor cultuur' laten zien welke mogelijkheden er zijn voor door het Rijk gesubsidieerde instellingen om eigen inkomsten te verwerven. Dat is gemakkelijker gedaan voor musea en producerende kunstinstellingen dan voor centra voor de kunsten. Het minieme eigen vermogen van de kunsteducatiestichtingen wordt door hen als een van de belangrijkste beperkende factoren voor het ondernemerschap gezien. Dit betekent dat het eigen vermogen, dat wil zeggen risicodragende vermogen, van CvK's snel omhoog moet.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Een onderzoek naar de positie van de Centra voor de Kunsten / R.G. Bolsius, P. Debats. - Den Bosch : KPC Groep, 2005. - 67 p. : fig. - Losbl. - Met lit.opg. - In opdr. van De Kunstconnectie.

Onderzoek naar de kansen van de Centra voor de Kunsten op (middel)lange termijn. In het eerste deel worden zes Centra voor de Kunsten onder de loep genomen: muziekschool Borne, SKVR, Concordia Kunst en Cultuur Enschede, muziekschool Krimpen a/d IJssel, Academie voor muziek en dans Weert, Centrum voor de Kunsten Roermond. In het tweede deel wordt aangegeven welke competenties relevant zijn voor managers en medewerkers van de Centra voor de Kunsten.

CULTUURNETWERK : 374 BOL

Ons creatieve vermogen : brief cultuur en economie / OCW, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap; EZ, Ministerie van Economische Zaken. - Den Haag : EZ [etc.], 2005. - 59 p. : tab. - Met bijl.

Deze brief heeft als doel de economische potentie van cultuur en creativiteit te versterken, door het creatieve vermogen van het Nederlandse bedrijfsleven een impuls te geven. Het mes snijdt aan twee

kanten. Het bedrijfsleven krijgt meer zicht op de mogelijkheden die de creatieve sector biedt. Hierdoor ontstaat een bron van ideeën voor de ontwikkeling en benutting van nieuwe technologieën en producten. Aan de andere kant worden de creatieve bedrijfstakken gestimuleerd om meer oog te krijgen voor marktmogelijkheden.

CULTUURNETWERK : 330 ONS

Ontwikkelingen in de sector kunsteducatie in relatie tot fonds i.o. / A. de Vries. - Utrecht : Kunstconnectie, 2007. - 2 p.

Brief van de Kunstconnectie aan de kwartiermaker van het Fonds Cultuurparticipatie i.o., Jaap Dijkstra, waarin een beeld geschetst wordt van de noden en wensen van de decentrale sector kunsteducatie/kunstparticipatie in relatie tot de doelstellingen van het Fonds Cultuurparticipatie i.o. De in de brief vermelde bijlagen ontbreken.

CULTUURNETWERK : 374 VRI

De opportuniteiten van het kunstendecreet versus cultuurindustriële beleid voor de popmuziek in Vlaanderen / G. Brecht. - Brussel : VUB, 2007. - 68 p. : fig., tab. - Met lit.opg. en bijl. - Eindverhandeling Vrije Universiteit Brussel, Faculteit voor Psychologie en Educatiewetenschappen, Richting Sociale en Culturele Agogiek.

In deze scriptie wordt een antwoord gegeven op vier concrete vragen: Wat zijn de doelstellingen van het kunstendecreet? Waarom nu ook een cultuurindustriële beleid? Wat zijn de verwachtingen vanuit de popsector van het kunstendecreet? Wat zijn de verwachtingen vanuit de popsector tegenover CultuurInvest? CultuurInvest is een fonds dat risicokapitaal in de vorm van leningen verschaft aan culturele ondernemers.

CULTUURNETWERK : 351 BRE

Profijtelijk profijtbeginsel? : een onderzoek naar het door Balkenende IV voorgestelde profijtbeginsel / E.M. Witteveen. - [S.l.] : [s.n.], 2007. - 76 p. : tab. - Masterthesis Universiteit van Amsterdam, Algemene Cultuurwetenschappen. - Met lit.opg.

Onderzoek met als probleemstelling: In hoeverre zou de invoering van het profijtbeginsel door het kabinet-Balkenende IV voor de Nederlandse gesubsidieerde podiumkunsten tot het gewenste resultaat van meer eigen inkomsten leiden? In het eerste hoofdstuk wordt de manier waarop en de reden waarom het profijtbeginsel door de Nederlandse overheid in het verleden gebruikt is onderzocht. In het tweede hoofdstuk staat de uitwerking centraal van het onderzoek naar de historische effecten van de toepassing van het profijtbeginsel op de ontwikkeling van de podiumkunsten vanaf 1993. In het derde hoofdstuk komen de meningen aan bod over het profijtbeginsel van Bureau Berenschot en de kunsteconomen Hans Abbing, Arjo Klamer en Pim van Klink.

CULTUURNETWERK : 330 WIT

Profiles kunst + cultuur : 118 ideeën voor samenwerking met culturele organisaties / A. Maatjes (hoofdredacteur), M. Leenaers (redacteur), H. Hardeman (projectleider) ... [et al.], M. van der Laan (auteur van voorwoord). - Amstelveen : Lenthe, 2006. - 185 p. : ill. - ISBN 90-75458-36-3

Gids voor bedrijven die op zoek zijn naar samenwerking met de culturele sector. De gids geeft meer dan honderd profielen van culturele organisaties en hun mogelijkheden voor samenwerking met het bedrijfsleven. Daarnaast wordt aandacht besteed aan verschillende vormen van samenwerking, trends en kengetallen en wordt een aantal best practices besproken.

CULTUURNETWERK : 061 PRO

Programmafonds Cultuurparticipatie : een basismodel : 29 januari 2008 / J. Dijkstra (adviseur). - [S.I.] : [s.n.], 2008. - 35 p. : tab., fig. - Met bijl.

Advies over het Programmafonds Cultuurparticipatie gemaakt door kwartiermaker Jaap Dijkstra en gericht aan minister Plasterk. Het betreft een advies op hoofdlijnen over de uitgangspunten, het beleidskader, de werkwijze en de besturing van het programmafonds. Met dit advies wordt een intensieve verkenningfase afgesloten. Na deze verkenningfase volgt van februari tot eind 2008 een uitwerkingfase. Vervolgens zal het nieuwe fonds per 1 januari 2009 van start gaan.

CULTUURNETWERK : 336 DIJ

Quick scan Combinatiefuncties Cultuur / M. Eggenkamp, B. Holvast, H. Muiderman (medewerker); De Cultuurformatie. - Amsterdam : De Cultuurformatie, 2008. - 5 p. - Met bijl.

Het Ministerie van OCW heeft de Cultuurformatie gevraagd om voor de zomer van 2008 een voorstel te doen over de wijze waarop de komende jaren de invoering van de Combinatiefuncties Cultuur landelijk ondersteund kan worden. Daarvoor is het noodzakelijk om zicht te krijgen op de stand van zaken van dit moment in die gemeenten die in aanmerking komen voor subsidie voor de combinatiefuncties. De Cultuurformatie heeft daartoe bij die gemeenten een quick scan uitgevoerd. Deze quick scan geeft een overzicht van de ontwikkelingen en knelpunten van 29 gemeenten.

CULTUURNETWERK : 351 EGG

[Reactie] Rapport Commissie Cultuurprofijs: Meer draagvlak voor Cultuur / R.H.A. Plasterk. - Den Haag : Ministerie van OCW, 2008. - 13 p.

Reactie van minister Plasterk van OCW op het rapport van de Commissie Cultuurprofijs 'Meer draagvlak voor cultuur'. In dit rapport staat het versterken van ondernemerschap van culturele instellingen centraal. De minister onderschrijft dit uitgangspunt en formuleert drie beleidsvoornemens: 1. Een betere benutting van verdienvermogen: normen van eigen inkomsten; 2. Het ondersteunen van ondernemend gedrag: matching en ontwikkeling; 3. Integrale beoordeling in 2012: kwaliteit én ondernemerschap.

CULTUURNETWERK : 700 PLA

Read this first : growth and development of creative SMEs / A. Oostinjen (projectleider), G. Hagoort ... [et al.] (redacteur), D. Arets ... [et al.]. - Utrecht : CMKBU [etc.], 2007. - 176 p. : fig., graf., ill., tab. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-810079-2-4

Collection of articles on key issues of the creative economy, creative industries and creative entrepreneurship, written by various European experts. The aim of the book is to help raise the professional development of creative small and medium enterprises (SMEs) and (art) management students to a higher level. It is aimed at creative and cultural entrepreneurs, students following degree courses pertaining to the creative industries, lecturers and members of intermediary organisations, as well as policy makers active on local, regional, national and European levels.

CULTUURNETWERK : 700 REA

Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 30 januari 2009, nr. WJZ/97230 (8237), tot aanvulling van eigen inkomsten van cultuurinstellingen = Tijdelijke regeling aanvulling eigen inkomsten cultuurinstellingen / R.H.A. Plasterk; OCW, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2009 - In: tijdschrift Staatscourant; nr. 42, 3 mrt. 1-7 p.)

Deze regeling biedt de grondslag om cultuurinstellingen waaraan een vierjaarlijkse subsidie is verleend, de komende jaren subsidie te verstrekken bij wijze van aanvulling op hun eigen inkomsten. Het doel van de subsidie is om instellingen te stimuleren hun eigen inkomsten te vergroten. Alle extra eigen inkomsten die de instellingen in 2009, 2010, 2011 en 2012 hebben verworven ten opzichte van de eigen inkomsten in een nulmeting (het gemiddelde over de jaren 2005, 2006, 2007 en 2008) en

die een uitdrukking zijn van hun ondernemerschap, worden één op één 'gematcht'. Deze regeling wordt daarom ook wel aangeduid als 'matchingsregeling'.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Situatie Nederlandse festivals in 2005 / L. Ranshuysen, M. Jansen (medewerker). - Rotterdam : Letty Ranshuysen, 2006. - Ongepag. : graf. - In opdr. van VandenEnde Foundation en het VSB fonds. Samenvatting van een onderzoek dat bestond uit een vergelijkende inventarisatie van 58 Nederlandse podiumfestivals, waarbij vooral gekeken is naar cultureel ondernemerschap, talentontwikkeling en educatie. Ook worden er aanbevelingen gedaan.

CULTUURNETWERK : 700 RAN

State on stage : the impact of public policies on the performing arts in Europe / I. van Hamersveld (eindredacteur), C. Smithuijsen (eindredacteur). - Amsterdam : Boekman, 2008. - 240 p. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-6650-091-4

(Boekmanstudies)

This publication describes the relationship between governments and performing arts in European countries over the past fifteen years. It offers both a pan-European overview and national portraits of fifteen EU member states, depicting a lively, dynamic performing arts scene. It also reveals what's happening behind the scenes: oversupply, with thousands of performing artists unable to find proper jobs, seeking additional income elsewhere. Despite the generosity of governments at all levels, public money comes either in insufficient quantities, or is spent inefficiently. In order to survive, performing arts organizations in Europe must adapt to ongoing changes in the artistic, commercial and political climate. 'State on stage' shows how performing arts professionals manage to combine commercial entrepreneurship with the political skills needed to operate in a government environment.

CULTUURNETWERK : 351 STA

Een systeem van stick en carrot / P. de Nijs, M. Heling, 2008

(MMNieuws; Vol. 10, nr. 1/2, 17-19 p.)

Overzicht van de plannen van de Commissie Cultuurprofijt, in de vorm van een interview met voorzitter Martijn Sanders. In het rapport 'Meer draagvlak voor cultuur' geeft de Commissie Cultuurprofijt aan dat de cultuursector ondernemender te werk moet gaan en veel meer eigen inkomsten moet gaan genereren.

CULTUURNETWERK : TIJDSCHRIFTEN

Verslag bijeenkomst Fonds voor Cultuurparticipatie : informatiebijeenkomst decentralisatieregeling cultuurparticipatie / M. Tal (verslaglegger). - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2008. - 11 p. : ill. - Met bijl.

Verslag van een bijeenkomst over het Fonds voor Cultuurparticipatie, gehouden op 17 september 2008 in Utrecht. Tijdens deze bijeenkomst werden gemeenten en provincies geïnformeerd over de doelstellingen, procedures en ontwikkelingen van het nieuwe fonds dat het Actieplan Cultuurbereik opvolgt. Daarnaast konden de deelnemers profiteren van elkaars ervaringen bij de voorbereidingen op de nieuwe situatie.

CULTUURNETWERK : 700 TAL

De vereniging op survival : overlevingsstrategieën voor hedendaagse verenigingen / M. Kuperus, K. van der Pijl (medewerker) ... [et al.] (medewerker). - [S.l.] : Caravel, 2007. - 232 p. : fig., ill., tab. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 978-90-72934-83-3

Verenigingen kampen de laatste jaren met problemen zoals vergrijzend kader, gebrek aan vrijwilligers, een veranderende verhouding tussen verenigingsbestuur en de professionele

werkorganisatie. In dit handboek wordt een instrumentarium aangereikt om te overleven in de toekomst. In de appendix komen juridische tips en aantekeningen aan de orde.

CULTUURNETWERK : 060 KUP

De Verenigingsscan : een instrument voor kunstverenigingen die willen vernieuwen / C. Kuiper ... [et al.]. - Utrecht : Movisie/Kunstfactor, 2008. - 31 p. : tab. - ISBN 978-90-77488-09-6

De Verenigingsscan is tot stand gekomen in een samenwerkingsverband tussen Kunstfactor en Movisie. In dit project is de Groeimeter, een algemene organisatiescan voor vrijwilligersorganisaties, aangepast voor de doelgroep van Kunstfactor. Hiermee is specifiek voor kunstverenigingen een diagnose-instrument ontwikkeld waarmee zij de sterktes en zwaktes van hun vereniging in beeld kunnen brengen, waarna vervolgens gewerkt kan worden aan een concreet verbeterplan.

CULTUURNETWERK : 650 VER

Verslag CultuureducatieBELEIDdag : 27 november 2006 / P. Vogelezang (voorzitter); Cultuurnetwerk Nederland. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2007. - 36 p. : fig.

Op 27 november 2006 vond in de Vereniging te Nijmegen de Cultuureducatiebeleidstag plaats. Twee thema's stonden tijdens deze dag centraal: cultureel ondernemerschap en buitenschoolse cultuureducatie. Deze publicatie bevat een inleiding over het belang van cultuur door Jan Jaap Knol (OCW), twee keynotes en tien sessieverslagen. De eerste keynote 'Cultuureducatieambtenaar: op afstand?', door cultureel adviseur Rob Boonzajer Flaes, ging over de rol van de overheid in de markt. De tweede keynote 'Verschuivingen in cultuurpublieken en beleidsconsequenties', door onderzoeker Wim Knulst, ging over digitalisering, economisering en democratisering van de cultuursector.

CULTUURNETWERK : 352 VER

Versterken eigen inkomsten cultuursector / B. Drenth ... [et al.]. - Utrecht : Berenschot, 2007. - 32 p. : tab., graf. - Met lit.opg.

Verkenning van de mogelijkheden voor het uitmarktdebat in Paradiso op 26 augustus 2007, dat als thema dit jaar had hoe de bezuinigingen en de intensiveringen in de cultuursector het beste kunnen worden ingevuld. Welke extra inkomsten kunnen met ieder van de mogelijkheden minimaal en maximaal worden gerealiseerd? Wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen en risico's die hieruit voortvloeien? En hoe verhouden deze mogelijkheden zich tot het kabinetsbeleid?

CULTUURNETWERK : 700 VER

